

Vlaams
Parlement

vergadering **C39 – LEE7**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 22 oktober 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het advies met betrekking tot de aanvraag van het VIB voor een veldproef te Wetteren - 218 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de veldproef met ggo-populieren - 230 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het advies inzake ggo-populieren - 256 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over gsm-inzamelacties - 241 (2013-2014)	7
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het niet uitvoeren van een plaatsbeschrijving bij wegen- en rioleringswerken door Aquafin en de mogelijke gevolgen bij schade - 259 (2013-2014)	10

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het advies met betrekking tot de aanvraag van het VIB voor een veldproef te Wetteren

- 218 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de veldproef met ggo-populieren

- 230 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het advies inzake ggo-populieren

- 256 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister, de federale Adviesraad voor Bioveiligheid, die advies geeft over de veiligheid van activiteiten met genetische gemodificeerde organismen (ggo's), gaf begin deze maand een positief advies voor een zevenjarige veldproef met populieren die het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) wil opzetten te Wetteren. De aanvraag moet normaal eind deze maand nog passeren bij de federale ministers van Volksgezondheid en Landbouw en bij de staatssecretaris van Leefmilieu.

Nu het wetenschappelijk advies geleverd is, kan de Vlaamse minister van Leefmilieu extra voorwaarden opleggen, die de Federale Regering moet overnemen. De Vlaamse Regering heeft in dezen ook een vetorecht.

Intussen blijkt er ook animositeit over de manier waarop het advies van de Adviesraad voor Bioveiligheid tot stand kwam. Er zou een schriftelijke procedure gevolgd zijn, weinig leden zouden gereageerd hebben en er zou in het algemeen ook een verschillend aanvoelen zijn ten aanzien van ggo's ten noorden en ten zuiden van de taalgrens.

Minister, hoe evalueert u het advies dat de Adviesraad voor Bioveiligheid begin deze maand gaf over de aanvraag met betrekking tot een zevenjarige veldproef met populieren? Hoe schat u de bijkomende voorwaarden in die de adviesraad in het positieve advies suggereerde? Zijn er nog andere voorwaarden die op vraag van Vlaanderen in de uiteindelijke vergunning door de federale overheid opgelegd zouden moeten worden?

Hoe evalueert u de gang van zaken bij de Adviesraad voor Bioveiligheid over deze problematiek? Werd volgens u de correcte procedure gevolgd? Vlot de samenwerking tussen de diverse leden van de raad naar uw aanvoelen voldoende om te komen tot een consistente visie over het beleid ten opzichte van ggo's? Of ziet u redenen om een en ander met de Federale Regering te bespreken?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, alvorens veldproeven met genetisch gewijzigde organismen op te starten, is er een advies nodig van de Adviesraad voor Bioveiligheid en een beslissing van de federale ministers. Voor de veldproef met de ggo-gewijzigde populieren gaf de Bioveiligheidsraad een 'positief' advies op 4 oktober. Net dit zogenaamd positief advies is nu voorwerp van discussie, omdat er niet in een vergadering over werd overlegd en omdat ook leden van de adviserende Bioveiligheidsraad zich niet positief wensten uit te spreken over deze veldproef.

In de feiten werd deze veldproef slechts door drie leden van de raad goedgekeurd, terwijl er een meerderheid van negen op twaalf nodig is. Onder andere professor Baret van de Universit  Catholique de Louvain (UCL) verzet zich in een brief aan de federale ministers Onkelinx en Wathelet tegen de gang van zaken binnen de Bioveiligheidsraad en tegen het positief advies. De professor verzet zich tegen de aanwezigheid van een merker die antibioticaresistent zou zijn, wat door Europa verboden is.

Daarnaast toont een nieuwe studie van het Amerikaanse Center for Food Safety (CFS) aan dat genetisch gewijzigde bomen een negatieve invloed hebben. Ze bevorderen de grootschalige monoculturen, vergen meer meststoffen, onkruidverdelgers en water en beïnvloeden de biodiversiteit en de klimaatverandering negatief.

Minister, zult u gebruik maken van uw adviesbevoegdheid op het vlak van het Vlaamse vetorecht? Is de argumentatie van professor Baret van die aard dat ze uw advies en uw houding ter zake zal beïnvloeden?

Hoe reageert u als adviserend minister op de werking van die Bioveiligheidsraad? De werking daarvan is vrij uitgebreid in de pers gekomen. Er zijn van de andere leden van die raad geen reacties gekomen op de klachten van professor Baret. Toch was dit een significant signaal van professor Baret.

Wat onderneemt u als adviserend minister tegen de verboden aanwezigheid van de antibioticaresistente merker in deze bomen? De Europese richtlijn 2001/18/EG bepaalde dat antibioticaresistente merkers niet in veldproeven mogen worden gebruikt. Houdt u bij uw advies rekening met de negatieve ecologische en sociologische effecten die deze kunnen hebben, zoals de recente studie van het CFS aangeeft?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer Peeters, u verwijst naar een wetenschappelijke studie. Ik kan er misschien een vinden die het tegendeel bewijst. Het lijkt me ook niet de bedoeling om naar aanleiding van deze vraag het debat te voeren over ggo's op zich.

Wat me wel een beetje verwondert, is de manier waarop dit advies tot stand is gekomen.

De heer Peeters heeft het over drie personen die zich pro hebben uitgesproken. Op de website van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) is sprake van vier personen, maar dat wil nog niets zeggen, want twee mensen ondersteunen het advies niet en zes mensen hebben niet gereageerd. Hoe gaat u daarmee om, minister?

Een tweede vraag, die ik zeker wil ondersteunen, is welke adviezen of bijkomende voorwaarden u nog zult opnemen.

Minister, als ik het goed voorheb, is er eigenlijk al een proefveld met ggo-populieren – in Zwijndrecht of in Zwijnaarde, ik weet het niet goed. Hoe loopt het daar? Wat zijn de effecten ervan? Zou men naar aanleiding van dat kleinere proefveld kunnen beslissen om geen tweede proefveld toe te staan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, het klopt dat de Adviesraad voor Bioveiligheid een positief advies heeft gegeven voor veldproeven met ggo-populieren, zoals werd aangevraagd door het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

U kent ondertussen de positie van de Vlaamse Regering. We staan open voor ggo-toepassingen, maar in zoverre dat ze veilig worden bevonden voor de mens en het leefmilieu. Ook blijven wij van mening dat de wetenschappelijke discussies betreffende veiligheid voor mens en leefmilieu gescheiden moeten blijven van alle andere overwegingen ter zake. Er is de wetenschap die er een analyse over moet maken, alle andere overwegingen doen weinig ter zake.

Wat het wetenschappelijk advies betreft, hadden noch mijn diensten, noch de diensten van de minister bevoegd voor de landbouw en de visserij, iets toe te voegen aan het uitgebrachte wetenschappelijk advies vanwege de Bioveiligheidsraad. Er werd dan ook geen bijkomend formeel advies verstrekt, zoals dat wettelijk mogelijk is binnen een periode van tien werkdagen.

Ook gaan we ervan uit dat de twee bijkomende voorwaarden, die ook werden aangehaald door de heer Reekmans, integraal deel uitmaken van het advies: “Additional conditions should be taken up in the monitoring plan.” Ze zullen worden meegenomen in de uiteindelijke beslissing van de federale minister. Het is een advies, een beslissing moet nog worden genomen.

Mijnheer Peeters, wat betreft de vraag over de merkers met antibioticaresistentie, is er een brede consensus dat specifiek deze categorie van merkers inert is en geen problemen veroorzaakt voor de mens of het milieu. Indien het tegendeel zou worden aangetoond, ben ik uiteraard de eerste die zal vragen dat deze merkers niet langer zouden achterblijven in de genetisch gewijzigde populieren.

Wat betreft de vraag over recente studies, rekenen ook wij erop dat de Bioveiligheidsraad rekening houdt met alle beschikbare informatie over mogelijke ecologische effecten, in zoverre deze wetenschappelijk gevalideerd is. Discussies over socio-economische elementen behoren tot nader order niet tot de bevoegdheid van de Bioveiligheidsraad en zijn in dezen ook niet aan de orde.

Wat betreft de werking van de Bioveiligheidsraad, die voor alle duidelijkheid niet onder Vlaamse bevoegdheid valt, betreur ik samen met u dat de sereniteit die de werking van een wetenschappelijke raad zou moeten uitstralen, duidelijk verstoord is. Discussies onder wetenschappers of over de interne werking van wetenschappelijke raden horen volgens mij inderdaad niet in de pers thuis, laat staan dat ze daar worden uitgevochten. Het is echter wel cruciaal dat de werking en de adviezen van de Bioveiligheidsraad correct zijn, dat de werking transparant is en dat de uitgebrachte adviezen boven alle verdenking staan. De discussie over ggo's is zonder de recente commotie over de Bioveiligheidsraad al moeilijk genoeg. Zoals gezegd, kan ik hierin onmogelijk tussenbeide komen: we zijn niet bevoegd. Aangezien het advies officieel werd overgemaakt, moet ik er tot nader order van uitgaan dat het advies van de Bioveiligheidsraad ook procedureel gedekt is. Ik herhaal dat we geen bijkomend advies geformuleerd hebben.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister, ik dank u voor het antwoord. U zegt dat de werking binnen de raad verstoord is, maar u antwoordt niet op de vraag welke stappen zullen worden gezet. Vlaanderen kan wel een rol spelen door ervoor te zorgen dat de raad wel weer effectief gaat werken. Ik wil hier graag nog uw standpunt over horen. Zult u ter zake initiatieven nemen? Ik weet wel dat dit een federale bevoegdheid is, maar het is in ieders belang dat er opnieuw een degelijke werking komt.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ook ik heb twee opmerkingen. U verwijst naar het wetenschappelijk onderzoek, maar net dat wetenschappelijk onderzoek blijkt vandaag meer dan ooit verdeeld te zijn. Het gaat trouwens niet alleen over verdeeldheid tussen Walen en Vlamingen. De discussie wordt soms op communautair vlak gevoerd, maar bestaat ook breder, in Europa. Wat me opvalt, is dat de verdeeldheid zich blijkbaar ook in de nationale Bioveiligheidsraad steeds meer manifesteert.

Ik ken de proffen niet persoonlijk, maar ik heb wel hun beider brieven. Ik heb ze allebei gevonden en gekregen. Ik til er wel zwaar aan, inhoudelijk, dat twee professoren zeggen dat het niet bewezen is dat er geen gevaar is voor de mens en de gezondheid op langere termijn.

Het tegenovergestelde is ook niet bewezen, maar de veiligheid is niet bewezen. Ze stellen op basis van Europese directieven de aanwezigheid van die antibioticaresistente merker in vraag.

Ik heb ook deelgenomen aan het openbaar onderzoek. Ik heb ook de weerlegging gelezen van de klachten die geuit zijn. Zelfs ik, met mijn beperkte kennis, kan aantonen dat de weerlegging van de ingediende bezwaren niet volledig doordacht is gebeurd. Er zitten echt kemels in. Waarom wordt met twee maten en twee gewichten gewerkt in dit dossier? Het VIB krijgt niet alleen Vlaamse subsidies, maar krijgt bovendien carte blanche voor wat het in gang wil zetten en wil ontwikkelen, en wordt eigenlijk vrij kritiekloos behandeld.

De werking van de Bioveiligheidsraad, zij het dat het een federale materie is, moeten we dringend doorlichten en we moeten maken dat dat een betrouwbaar instrument is. Als het bij de adviesverlenende instanties op dit vlak fout begint te gaan, dan hebben we pas echt een probleem. Ik denk dat dat probleem met de dag duidelijker wordt.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik moet de collega's gelijk geven. Ik heb de discussie over de ggo's en de toepassing ervan al meegemaakt tijdens de vorige legislatuur, ook met de heer Callens in de commissie Landbouw. Dat was toen trouwens nog een subcommissie. Het is een dossier dat onder zware maatschappelijke druk staat, zonder me uit te spreken pro of contra. Er zijn natuurlijk wel een aantal krijtlijnen vastgelegd in het decreet die bepalen waar het kan, wanneer het kan en hoe het kan. Als de minister dan zegt dat alles gebeurt binnen deze krijtlijnen, mijnheer Peeters, kunnen wij onmogelijk zeggen dat wij daar niet aan meedoen. U hebt wel een punt wat de werking van die Bioveiligheidsraad betreft. Dat is iets waar we aandacht voor moeten hebben. Wij hebben daar eigenlijk niets over te zeggen. Misschien moeten de mensen die hier de vraag hebben gesteld, hun collega's in het federale parlement actie laten ondernemen in een poging om die Bioveiligheidsraad opnieuw op de rails te krijgen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, eerst en vooral mijn excuses dat ik iets te laat ben. Minister, ik denk dat de antwoorden op mijn vragen zijn gegeven. Misschien zal ik ze straks wel krijgen.

U kent misschien mijn mening al in verband met populieren in het algemeen, en ook in het geval van populieren die biomassa kunnen produceren. Ik ben er sterk voorstander van om die populieren een kans te geven op gronden die worden aangekocht door het Agentschap voor Natuur en Bos, zodat wij op de hectaren die we nu afnemen van landbouw, eventueel dergelijke populieren zouden planten die dubbelzijdig zouden zijn voor wat de productiviteit betreft maar ook voor wat de afname van de landbouwgronden betreft. Dat wilde ik toch kwijt. Misschien is dat een oplossing om de biomassa wat te vergroten en langs de andere kant om ook bossen en groen te hebben binnen bepaalde zones.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, voor alle duidelijkheid: wij moeten geen beslissingen nemen, wij kunnen een bijkomend advies geven. Het is de federale minister die een beslissing zal nemen. Ik heb begrepen dat dat op zeer korte termijn zal gebeuren.

Het klopt ook niet, wat sommige collega's zeggen, dat de raad niet functioneert en dat er geen advies is. Wij hebben van de Adviesraad voor Bioveiligheid formeel een goedgekeurd advies gekregen waar een aantal zaken in staan. We hebben vastgesteld dat dat wetenschappelijk onderbouwd is. We hebben geen bijkomend advies vanuit Vlaanderen geformuleerd omdat we vinden dat we daar niets aan toe te voegen hebben. Ik vind het fout om nu alles om te draaien en te zeggen dat we vanuit Vlaanderen daar vragen bij moeten stellen en dat advies misschien moeten gaan betwisten. Dat is ten eerste onze taak niet, en ten tweede kan ik alleen

maar vaststellen dat er formeel advies is overgemaakt van die Adviesraad voor Bioveiligheid en dat daar de procedure is gevolgd.

Dat er nadien een aantal leden op een andere manier proberen om nog hun stempel te drukken, dat is hun goed recht. Ik heb daarnet gezegd dat ik dat jammer vind en dat dat de werking van de Adviesraad voor Bioveiligheid zou kunnen ondermijnen op termijn. Maar het is nu aan de federaal bevoegde minister om in dezen een beslissing te nemen op basis van de elementen van het dossier. Wat wij niet hebben gedaan, is een bijkomend advies gegeven omdat wij vinden dat in het advies alle elementen die erin moeten staan, aan bod zijn gekomen. Dat is de situatie.

Mijnheer Reekmans, ik kan op dit moment niet zeggen dat wij geen goed of geen advies hebben gekregen. Er was een formeel advies dat is goedgekeurd in de Adviesraad voor Bioveiligheid. Dat is op dit moment de situatie. Als dat in de toekomst het probleem geeft dat daar geen adviezen meer uit komen en dat het volledig vastzit, kunnen we daar actief in proberen tussenbeide te komen. Ik vind dat we nu, op basis van het advies dat is gegeven, moeten wachten tot de federale overheid een beslissing neemt en zien wat de situatie is op dat moment.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, u zou bijvoorbeeld tegen de federale collega's kunnen zeggen dat ze bij de Bioveiligheidsraad moeten aandringen op een zuivering van hun werking en een volledige werking met alle leden present want dat u anders gebruik zult maken van uw veto. Dat zou Vlaanderen kunnen doen in dit dossier.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over gsm-inzamelacties - 241 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Minister, u gaf vorige maand het startschot voor een grote en grootse gsm-inzamelactie in scholen. Die actie gaat gepaard met een sensibiliseringscampagne rond recyclage en hergebruik van oude toestellen. Als ik het allemaal goed gelezen heb, werd het initiatief genomen door GoodPlanet, met de steun van Belgacom en uiteraard van uzelf en de Vlaamse overheid.

De voorbije jaren liepen er al verschillende gelijkaardige gsm-inzamelacties, maar dat was dan vooral om een goed doel te steunen. Reeds in 2010 heeft de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) daarover in een persbericht zijn bezorgdheid geuit, met name over de juiste wijze van recycleren en het feit dat over de juiste vergunningen moet worden beschikt. De OVAM had toen vastgesteld dat niet alle bedrijven die ophaal- of verwerkingsdiensten aanbieden voor dergelijk inzamelacties, daarvoor over de nodige toelatingen beschikten.

Vraag is of de regelgeving ter zake voor alle actoren in het veld wel zo duidelijk is. Dat is de reden van mijn vraag. U weet misschien dat ik voorzitter ben van Curieus, een grote sociaal-culturele organisatie. Die heeft vorig jaar in samenwerking met Umicore een even groot opgezette gsm-inzamelactie georganiseerd. We hebben uiteindelijk ongeveer tienduizend gsm's verzameld. Voor elke ingezamelde gsm wordt nu ook een boom geplant. We krijgen in Vlaanderen dus wat bomen in de plaats.

Er was bij deze actie geen sprake van export. Dat vind ik wel belangrijk. De demontage en recyclage werden immers volledig gedaan door Umicore, in een gespecialiseerde fabriek in

Hoboken. Geen praktijken van dumping in Afrika dus, geen illegale stortten, met alle milieuvervuiling van dien. Er bleef ook geen geld achter bij onze organisatie, en de intacte toestellen die waren ingezameld, werden via een sociale-economieproject terug in de roulatie gebracht. Dat is dus een win-winsituatie: daar ben ik van overtuigd. Bovendien blijkt uit gegevens – maar misschien zult u daar straks iets meer over zeggen – dat slechts 1 procent van alle gebruikte gsm's op een correcte wijze wordt ingezameld en verwerkt. Dat is eigenlijk een hallucinant laag cijfer voor een zoveel gebruikt product.

Curieus heeft echter heel wat problemen gehad, vooral met Recupel, dat ons via aangetekende brieven beschuldigde van een “illegale actie”, “het aanzetten tot contractbreuk” enzovoort. Zware woorden dus, en alles had heel vaak te maken met het feit dat gemeentebesturen op een of andere manier hieraan meewerkten, bijvoorbeeld door inzamelboxen te plaatsen in gemeentehuizen. Dat was precies wat Recupel ons kwalijk nam. De organisatie beweerde immers exclusiviteitscontracten te hebben en stelde dat Curieus dus toestemming nodig had. Nochtans was de OVAM op de hoogte van elke stap die werd gezet. Tijdens een verzoeningsgesprek bleek dat Recupel helemaal niet het recht had te eisen dat Curieus haar actie zou stopzetten.

Minister, er is dus uw grote actie die u hebt aangekondigd in september. Er is onze actie, die ondertussen is afgelopen. Er is het feit dat in de toekomst wel wat meer organisaties dergelijke acties zouden kunnen organiseren. Wat is nu de precieze regelgeving ter zake? Waaraan moeten bedrijven en organisaties zich houden die inzamelacties organiseren van kleine elektronische apparaten, zoals gsm's? Kennen alle spelers volgens u die wetgeving voldoende? Bent u van plan om de huidige regelgeving eventueel aan te passen om verwarring te voorkomen? Zo ja, in welke zin en tegen wanneer? Wat is de precieze opzet van de huidige gsm-inzamelactie waaronder u mee uw schouders hebt gezet? Wat is de rol van de Vlaamse overheid, Recupel en de OVAM, en wat is de rol van de privépartners? Welke garanties qua duurzaamheid werden opgenomen in deze overeenkomst en is daar controle op door de Vlaamse overheid? Beschikken GoodPlanet, de scholen en Belgacom over de nodige expertise en vergunningen, zoals de OVAM vraagt?

Niet onbelangrijk is ook deze vraag: waar komen de ingezamelde gsm's uiteindelijk terecht? Is er bij deze actie sprake van de export van gevaarlijke afvalstoffen? Zo ja, naar welke landen? Zijn er garanties dat de milieuwetgeving ter zake zal worden gerespecteerd, zodat illegale dumping wordt uitgesloten? Hoe zit het met de return? Op welke manier worden deelnemende scholen gecompenseerd voor hun inzamelinspanningen? Of is die return voor de hele samenleving, zoals bij de actie van Curieus met het BelBos?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, geachte leden, mijnheer Roegiers, u vraagt de regelgeving aan te passen, maar we hebben die al aangepast, waardoor dit nu wel mogelijk is. We kenden de problemen die rezen op het terrein, onder meer met de actie van Curieus. Voor het ophalen van afval moet men in principe een vergunning hebben, zeker als het gaat over elektronisch en elektrisch afval, dat kwik, dat gevaarlijke stoffen bevat. We voelden echter dat er heel veel goedbedoelde acties waren op het terrein. We vonden het jammer dat dit wettelijk niet kon. Daarom hebben we op 16 november 2012 de regelgeving aangepast. Het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) is aangepast. Dat is van kracht sinds 1 januari 2013. Dat komt erop neer dat een inzameling door bedrijven, scholen, verenigingen en dergelijke meer is toegestaan als het gaat over afgedankte elektrische en elektronische apparatuur van maximaal 25 centimeter groot. Het gaat dus specifiek over gsm's. Men kan daar dus zelf een inzamelrecipiënt voor plaatsen en hoeft daar geen vergunning voor te hebben.

Wel moet men aan een aantal voorwaarden voldoen. Zo moet ten eerste de opslag plaatsvinden in een geschikte recipiënt, op een plaats waar maximaal twee keer per jaar gedurende maximaal zeven aaneensluitende kalenderdagen afval van heel kleine

huishoudelijke elektrische en elektronische apparatuur kan worden opgeslagen. Die actie wordt dus beperkt tot twee keer per jaar. De tweede voorwaarde is dat uiterlijk drie werkdagen na de afsluiting van de inzamelperiode alles wordt opgehaald door een geregistreerd inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar, die daarvoor een overeenkomst heeft gesloten met een beheersorganisme ter uitvoering van een milieubeleidsovereenkomst of met een producent die beschikt over een goedgekeurd individueel afvalpreventie- en afvalbeheerplan. De derde voorwaarde is dat de exploitant een afgiftebewijs moet zenden aan het beheersorganisme of de producent met een goedgekeurd afvalpreventie- en afvalbeheerplan. De vierde voorwaarde is dat de actie moet worden gekoppeld aan educatieve acties met betrekking tot de preventie, het hergebruik en de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparaten.

We hebben die vier voorwaarden daar ook aan gekoppeld om een wildgroei te vermijden, met acties die goedbedoeld zijn, maar misschien verkeerd worden aangepakt.

Hoe hebben we daarover gecommuniceerd? Op 23 mei heeft de OVAM een infosessie gebracht. Die is ruim bekendgemaakt. Ook alle partijen die al actief waren op dit vlak, hebben persoonlijk een uitnodiging gekregen voor de sessie. Ook Belgacom, GoodPlanet, Recupel, Curieus, de Vlaamse Scholierenkoepel en Milieuzorg op School (MOS) hebben een individuele uitnodiging gekregen daarvoor. Dit is dus al in orde, vanaf 1 januari 2013. Dus ook een school kan dat doen. Zij kunnen dat afval tijdelijk opslaan maar moeten wel op voorhand contact opnemen met een producent die beschikt over een goedgekeurd individueel afvalpreventie- en afvalbeheerplan, of met een beheersorganisme zoals Recupel dat de inzameling kan faciliteren. De OVAM heeft informatie bezorgd aan iedereen die dat vraagt.

Deze inzamelactie werd gedurende verschillende overlegmomenten in de voorbereidingsfase besproken samen met de OVAM. Alle partijen zijn op de hoogte gebracht.

De gsm's worden verwerkt in daartoe vergunde inrichtingen, zoals dat ook is voorgeschreven. In dit geval is er een samenwerking met Umicore waar de gsm's worden verwerkt. Er werd ook een contract met Recupel afgesloten voor de rapportering van alle inzamel- en verwerkingsgegevens.

Er bestaat geen wettelijke verplichting om de scholen te vergoeden, maar het wordt ook niet uitgesloten. Dat hangt ook af van de actie. Soms werkt men samen met privépartners die scholen wel een beloning geven voor de actie die zij ondernemen.

Voor de specifieke actie waar u naar verwijst, organiseerde GoodPlanet in samenwerking met Umicore, Recupel en OVAM een bewustmakingscampagne voor het onderwijs. Zo werd bekeken waar grondstoffen van gsm's vandaan komen, hoe een gsm wordt gemaakt en gerecycleerd enzovoort. Tijdens die persactie hebben de kinderen zelf een presentatie gegeven aan een volledige zaal over wat er met dat afval gebeurt, waar de grondstoffen vandaan komen, enzovoort. Het was een heel educatief project dat daaraan gekoppeld werd.

Mijnheer Roegiers, ik denk dat u tevreden zult zijn. De weg ligt open om ook binnen Curieus deze positieve actie voort te zetten.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Minister, het antwoord is voldoende. Ik wens u trouwens ook nog veel succes met uw actie.

Is het de bedoeling dat wie een inzamelactie doet zoals we daar nu twee voorbeelden van hebben gehad, op voorhand een contract afsluit met Recupel? Als dat zo is, in welke mate zijn we dan zeker dat Recupel zich niet gedraagt zoals met de acties bij Curieus? Toen beriepen ze zich op het exclusiviteitscontract dat zij hadden met onder andere de gemeentebesturen en waarbij men geen inzamelacties mag houden, bijvoorbeeld in gemeentehuizen omdat daardoor het exclusiviteitscontract zou worden doorbroken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Roegijs, men moet inderdaad op voorhand een contract hebben met een erkende organisatie. In dit geval is dat Recupel. We hebben ter zake overeenkomsten met Recupel waarbij zij constructief meewerken. We hebben onze milieubeleidsvereenkomsten. Doordat dit in het verleden niet wettelijk geregeld was, waren er misschien een aantal hinderpalen. Die zijn nu allemaal weggewerkt. Indien er nog problemen zouden zijn op het terrein, dan hoor ik dat graag. We kunnen dan proberen om met die partijen rond de tafel te gaan zitten zodat alle misverstanden worden vermeden.

De heer Bart Martens: Recupel is ook gehouden aan een aantal inzamel- en recyclagedoelstellingen in de milieubeleidsvereenkomst. Maar ik ga ervan uit dat als er een contract wordt gesloten met derden die zelf zorgen voor een hogere inzameling en een nog betere recyclage, de cijfers die derden boeken op het vlak van inzameling en recyclage worden meegeteld bij de Recupel-cijfers, en dat dit dus niet ten koste gaat van doelstellingen die zij opgelegd hebben gekregen in milieubeleidsvereenkomsten, onder die voorwaarde dat Recupel geen enkel belang heeft om dergelijke contracten niet af te sluiten, zeker niet wanneer die gepaard gaan met gratis sensibilisering waarvoor ze anders dure advertenties of een tv-clipje de wereld moeten insturen.

De heer Jan Roegijs: Ik hoop het en ik hoop ook dat de houding van Recupel te maken had met een op dat ogenblik wat vage wetgeving, en dat dit nu definitief achter de rug is. U zult het met me eens zijn dat dit op alle vlakken een win-winsituatie is en dat het dus niet gepast is dat Recupel zich op die manier opstelt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het niet uitvoeren van een plaatsbeschrijving bij wegen- en rioleringswerken door Aquafin en de mogelijke gevolgen bij schade
- 259 (2013-2014)**

De heer Bart Martens: Minister, collega's, mijn vraag gaat over het al dan niet gebruiken van plaatsbeschrijvingen bij de aanleg van rioleringen door Aquafin. Aquafin is als decretaal aangewezen partner bij het realiseren van de bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur al lang afgestapt van het opmaken van plaatsbeschrijvingen. Op de website staat: "Het bestaan van een plaatsbeschrijving geeft geen garantie op uitbetaling van schadevergoeding voor niet vermelde schade omdat, los van het al of niet bestaan van een plaatsbeschrijving, de geclaimde schade en vervolgens het oorzakelijk verband tussen de schade en de in opdracht van Aquafin uitgevoerde werken altijd moet worden bewezen." Een plaatsbeschrijving geeft volgens Aquafin dus geen uitsluitel over het causaal verband tussen de vastgestelde schade en de uitgevoerde werken.

Een aantal gemeenten willen toch met het systeem van plaatsbeschrijvingen blijven werken voor de rioleringen – niet de collectoren – die worden aangelegd. Bij de aanleg van rioleringen vlakbij de huisgevel is er toch vaak ongerustheid bij omwonenden over de schade die er kan zijn, zeker als het gaat over een diepe aanleg van rioleringen, of als rioleringen gepaard gaan met het heien van damplaten die nogal wat trillingen veroorzaken. Intussen is Aquafin ook via tal van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden – RioP, RioAct, Rio-link, AquaRio – operator geworden in het aanleggen van gemeentelijke rioleringsystemen. Binnen die samenwerkingsverbanden voeren zij in opdracht van die aangesloten verenigingen, rioleringswerken uit. Nu blijkt dat als de gemeente erop staat om toch een plaatsbeschrijving te laten opmaken, Aquafin dat weigert te doen, ook al is het de traditie binnen een bepaalde gemeente. Aquafin zegt zelfs botweg dat ze die rioleringswerken niet zullen uitvoeren. Dat was recent nog zo in Ninove.

Minister, hoe worden verzekeringen met betrekking tot wegen- en rioleringswerken geregeld en wie draagt de bewijslast van de schade bij eventuele verzakkingen ten gevolge van de werkzaamheden door Aquafin? Als er een plaatsbeschrijving is en er na de werken schade wordt vastgesteld, hebben de getroffen gezinnen het iets makkelijker om te kunnen aantonen dat de oorzaak van de schade bij de rioleringswerken ligt. Als er geen plaatsbeschrijving is, lijkt het me moeilijker en is er bij wijze van spreken een omkering van de bewijslast.

Kan Aquafin binnen de samenwerkingsverbanden RioP, RioAct, Rio-link en AquaRio zomaar weigeren om werken uit te voeren als de gemeente een voorafgaande plaatsbeschrijving eist? Hanteert Aquafin dezelfde veiligheidsmarges en hetzelfde veiligheidsbeleid voor de uitvoering van opdrachten in het kader van contracten die ze afsloten met gemeenten als deze die ze hanteert voor het Vlaamse Gewest?

Heeft Aquafin voor de uitvoering van de werken in het kader van zijn contracten met de gemeente specifieke verzekeringen afgesloten ter indekking tegen schade aan derden? Werd door Aquafin een andere maar gelijkaardige verzekering afgesloten voor de uitvoering van projecten zoals opgedragen door de beheerovereenkomst, namelijk bovengemeentelijke saneringstaken die men uitvoert namens het Vlaamse Gewest? Zo neen, hoe gebeurt dan de kostenverdeling?

Minister, u weet dat kruissubsidiëring absoluut moet worden vermeden. Voor de gemeentelijke rioleringstaken is er in principe een open markt waar ook concurrenten van Aquafin met gelijke kansen aan de slag zouden moeten kunnen gaan. Als er sprake zou zijn van een vorm van kruissubsidiëring, dan is er geen gelijk speelveld voor concurrenten van Aquafin die ook actief zijn op het niveau van de gemeentelijke riolering.

Hoe gebeurt de kostenverdeling indien wordt vastgesteld dat Aquafin schade aan derden heeft veroorzaakt en dit het gevolg is van werken die deels onder contract vallen met de gemeente en deels in uitvoering zijn van gewestelijke projecten? Soms is het zo dat collectoren en rioleringen gezamenlijk worden aangepakt en dat Aquafin op twee terreinen tegelijk aan het optreden is. Hoeveel procedures en geschillen zijn er hangende bij Aquafin voor schade aan derden ten gevolge van de uitvoering van werken voor gemeenten waar Aquafin een contract mee heeft en ten gevolge van werken in opdracht van het gewest? Wat is de kostprijs van deze juridische procedures in vergelijking met het uitvoeren van een voorafgaande plaatsbeschrijving?

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, ik meen dat de heer Martens hier een terechte problematiek aanhaalt. Ik heb ook al een aantal van deze voorbeelden gehoord. Ik raad mensen aan om zelf een foto te nemen met een krant erbij, zo staan ze toch al een beetje sterker in de schoenen als ze willen aantonen dat er nog geen schade was. Het is inderdaad heel moeilijk om achteraf aan te tonen dat de schade voordien nog niet aanwezig was.

Het is heel terecht dat wordt gevraagd om hier op een goede manier mee om te gaan. Aquafin is heel moeilijk als partner en zadelt de buurtbewoners die te maken krijgen met werken, met schrik op. Het is niet alleen een kwestie van achteraf gelijk krijgen, maar er is ook het probleem dat men vooraf niet kan inschatten of de verzekering eventuele schade wel zal vergoeden, of de verzekering zal aanvaarden dat de schade werd veroorzaakt door de werken. Het gaat inderdaad soms over heel diepe putten, van 6 tot 8 meter diep, vlakbij de gevels van huizen. Oude huizen en rijhuizen zijn nogal onderhevig aan dergelijke schade, zeker als het om dergelijke dieptes gaat.

De heer Bart Martens: En zeker als die diepte gepaard gaat met het wegpompen van de grondwatertafel waardoor belangrijke inklinkingsverschijnselen kunnen ontstaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dames en heren, uiteraard probeert Aquafin altijd zo veel mogelijk schadevermijdend te werken. Aquafin stelt de ontwerpen zo op dat de kans op schade

zo gering mogelijk is en past uitvoeringstechnieken aan aan onvoorziene omstandigheden om zo maximaal mogelijk schade te voorkomen. Laat daar geen misverstand over bestaan.

Om preventief te werken, sluit Aquafin een polis af, een ‘Alle Bouwplaats Risico-polis’ (ABR). Deze omvat een onderdeel waarin de schade aan derden ingevolge het uitvoeren van dergelijke werken gewaarborgd wordt. De polis heeft ook als kenmerk dat ze alle bouwpartners gelijktijdig waarborg verleent en dat discussies omtrent foutloosheid in hoofde van de bouwheer en foutaansprakelijkheid in hoofde van diverse mogelijke bouwpartners, worden vermeden. Dat geldt trouwens ook voor alle andere organisaties die actief zijn en werken uitvoeren.

Volgens het burgerlijk wetboek ligt de bewijslast voor de schade altijd bij de aangelanden, dat weet u. De aangelande zal daarom altijd moeten aantonen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de geleden schade en de rioleringswerken. De aangelande kan hiervoor uiteraard ook een beroep doen op zijn polis rechtsbijstand of op een gelijkaardige waarborg in de familiale verzekering of brandverzekering. De verzekeraars stellen trouwens ook experts aan.

De experts die door de verzekeraar van Aquafin zijn aangesteld, hebben de opdracht om objectief vast te stellen, daarover duidelijk te communiceren en het oorzakelijk verband te onderzoeken. De bewijsvoering en de argumentatie komt dus in de praktijk van beide partijen.

Het al dan niet maken van een plaatsbeschrijving verandert niets aan het feit dat de bewijslast volgens het burgerlijk wetboek altijd bij de aangelanden ligt. Een plaatsbeschrijving kan een indicatie geven of er voor de start van de werken schade was, maar zegt niets over het oorzakelijk verband.

Van 1991 tot en met 2000 heeft Aquafin plaatsbeschrijvingen gemaakt, sinds 2000 gebeurt dat niet meer. Vandaag gebeurt dit niet meer om verschillende redenen. Zo kan een scheur in een muur die niet in een plaatsbeschrijving wordt vermeld, evengoed veroorzaakt worden door werkzaamheden van een ander nutsbedrijf die voor de rioleringswerken werden uitgevoerd, of door werken aan naburige panden. Aangelanden bleven ondanks heel duidelijke bewijsvoering onterecht op basis van de plaatsbeschrijving toch schade claimen bij Aquafin. In een plaatsbeschrijving kan men bovendien onmogelijk alle bestaande schade beschrijven. Bestaande schade kan bijvoorbeeld verborgen zijn onder kamerbrede tapijten, achter meubels of begroeiing langs de buitengevels. Er ontstonden steeds meer discussies over wie ‘recht’ had op zo’n plaatsbeschrijving en wie niet. Al waren er duidelijke technische motieven om verder afgelegen woningen niet te beschrijven, ook daarvoor werden steeds meer plaatsbeschrijvingen gevraagd.

Aquafin heeft daarom eind 2000 beslist om niet langer plaatsbeschrijvingen te maken. Aquafin hanteert sindsdien steeds dezelfde manier van werken en zal in eerste instantie op gemeentelijk vlak aanraden om geen plaatsbeschrijvingen te maken, zoals dit trouwens ook voor het Vlaamse Gewest het geval is. En zoals ik daarnet al zei, werken alle nutsbedrijven op dezelfde manier.

Als Aquafin binnen deze opdrachten optreedt als gedelegeerd bouwheer, hanteert het dezelfde marges en beleid. Wanneer Aquafin geen bouwheer of bouwpartner is, heeft het een adviserende rol en worden de veiligheidsmarges en het veiligheidsbeleid bepaald door de eigenlijke bouwheer.

Er zijn ook de dossiers die Aquafin bij of kort na de aanbesteding heeft overgenomen. In het ontwerp worden in dergelijke dossiers niet altijd veiligheidsmarges of een veiligheidsbeleid gehanteerd die overeenstemmen met de standaard van Aquafin.

Wat het afsluiten van verzekeringen betreft, onderhandelde Aquafin over een gelijkaardige verzekering voor de gemeenten als voor het gewest. Wel heeft Aquafin voor de gemeenten

een andere verzekeraar dan voor het gewest. Aquafin biedt de gemeenten aan om daarvan gebruik te maken voor hun projecten. De gemeenten behouden uiteraard de keuze. Ze kunnen ervoor opteren om een eigen verzekering af te sluiten, om de aannemer een verzekering te laten afsluiten of om helemaal geen verzekering af te sluiten. Aangezien er geen sprake is van één verzekeraar voor beide werken, is er ook geen kostenverdeling nodig.

Aangezien er twee verzekeraars zijn, hebben ze beide belang bij een correcte verdeling van de kosten bij schade aan derden bij werken die deels gemeentelijk, deels gewestelijk zijn. Er zal ook worden bekeken welke werken de schade hebben veroorzaakt. De verzekeraars zullen de kosten uiteraard overeenkomstig vergoeden.

In sommige gevallen is het duidelijk dat er een oorzakelijk verband is, maar kan de schade niet precies aan een van de partijen worden toegewezen. Beide werken liggen bijvoorbeeld in dezelfde schadeveroorzakende sleuf. In dergelijke gevallen wordt een verdeling pro rata van ieders aandeel in de werken gehanteerd.

Voor het Vlaamse Gewest zijn er op dit moment 76 juridische procedures en geschillen hangende. Voor de gemeenten gaat het om 5 juridische procedures en geschillen.

Het aantal juridische geschillen met derden is niet zonder meer gelijk te stellen met betwistingen die het gevolg zijn van het al dan niet maken van een plaatsbeschrijving. Een groot aantal van deze dossiers heeft immers te maken met betwistingen over schade aan kabels en leidingen van andere nutsmaatschappijen. Het kan ook gaan om mensen die om heel andere redenen een geding aanspannen tegen Aquafin, bijvoorbeeld betwistingen over grondverwerving, grondverzet en grondverbetering of over de werking van de rioolinfrastructuur. Het kan ook gaan om commerciële schade, bijvoorbeeld voor handelszaken. Het kan ook gaan om personen die het uitgekeerde schadebedrag te klein vinden. Anderen stappen onmiddellijk naar de rechtbank zonder een verzekeringsdossier te openen. Aquafin schat dat dergelijke dossiers ongeveer de helft van het aantal dossiers uitmaken. Een groot deel van de overblijvende dossiers wordt bovendien door de rechtbank afgewezen vanwege het ontbreken van een oorzakelijk verband.

Om een relevante vergelijking te maken, zou het cijfer van gedingen over schade aan derden en hun relatie tot plaatsbeschrijvingen moeten worden vergeleken met het aantal gedingen met derden die ondanks het maken van een plaatsbeschrijving, toch naar de rechtbank zijn gestapt. Ook in de periode dat Aquafin plaatsbeschrijvingen maakte, stapten mensen immers naar de rechtbank zonder een verzekeringsdossier te openen of omdat ze de uitgekeerde schade te klein vonden. Het is dus onmogelijk om een correcte vergelijking voor en na te maken, het is bijzonder moeilijk om een correct beeld te krijgen.

Dit is de situatie. Die is niet uitzonderlijk, ook andere nutsbedrijven gaan op dezelfde manier te werk.

De heer Bart Martens: Minister, het klopt dat de bewijslast volgens het burgerlijk wetboek bij de aangelanden ligt, maar als er een plaatsbeschrijving is gemaakt, is het achteraf toch makkelijker aan te tonen dat er effectief schade is, en dat is het eerste dat moet worden aangetoond.

Iets anders is het causaal verband met de uitgevoerde werken. Ik ben het met collega Eerlingen eens dat het niet echt geruststellend is voor omwonenden als men zegt dat men geen plaatsbeschrijving doet. Zelfs als er schade wordt vastgesteld, is de kans bij wijze van spreken niet groot dat je effectief de oorzaak daarvan bij de uitgevoerde werken kunt leggen. Dat is niet echt geruststellend voor de omwonenden die een groot infrastructuurwerk voor hun deur krijgen.

Ik weet niet wat eraan moet worden gedaan. Als een gemeente toch kiest voor een plaatsbeschrijving, denk ik dat Aquafin zich daar toch naar zou moeten schikken in die samenwerkingsverbanden waar ze samen met de gemeenten de rioleringen gaat uitbouwen en

verder beheren. Kan Aquafin dan zeggen dat het mordicus weigert werk te maken van een voorgenomen rioleringsproject als die gemeente een plaatsbeschrijving blijft eisen? Dan misbruikt men toch de positie die men heeft? Als de riolen aan een RioP of een RioAct of aan wie dan ook zijn overgedragen, dan misbruikt men eigenlijk die positie om zijn eigen wil door te duwen en in weerwil van de verwachtingen van de gemeente af te zien van bepaalde werken. Mijn vraag is: is dat een basis voor Aquafin in die intergemeentelijke samenwerkingsverbanden om af te zien van de werken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dat concreet geval is me niet bekend. Ik kan dat eens navragen bij Aquafin. Het zou me verwonderen dat men zo te werk gaat, maar blijkbaar heeft men daar informatie over.

Het is natuurlijk wel zo dat het iedereen vrij staat een plaatsbeschrijving op te maken. Als de gemeente erop staat dat er een plaatsbeschrijving wordt opgemaakt, kan ze dat perfect doen en perfect vragen. Ze heeft daar Aquafin niet voor nodig. Dat kan perfect gebeuren. Ook al doet Aquafin dat zelf niet, de gemeente kan perfect op eigen kosten een plaatsbeschrijving maken. Ik begrijp niet goed waar het probleem zou kunnen zitten. Het zou me verwonderen dat Aquafin dan zegt: dan doen we het niet. Ik zal dat nog eens expliciet navragen.

De heer Bart Martens: Ik zal u de gegevens doorspelen. Dat is onder andere het geval in Ninove, waar Aquafin weigert mee te werken aan een bepaald project omdat de gemeente een plaatsbeschrijving eist die Aquafin niet wenst op te maken.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, ik hoor u zeggen dat de plaatsbeschrijving ten laste moet zijn van de aangelanden. Maar bij bouwwerken van particulieren, waarbij er een kans op schade is bij de burens, laat je altijd een plaatsbeschrijving opmaken. Alles is niet altijd even zichtbaar. Sommige delen zijn verborgen, en daar kan je dan ook geen oordeel over vellen.

Aquafin zegt dat het eigenlijk geen goede plaatsbeschrijving kan opmaken, maar dat vind ik persoonlijk een beetje kort door de bocht. Ik denk dat je inderdaad niet alles kunt zien, maar het geeft toch een indicatie. Dat is toch een goede praktijk. De kosten van die plaatsbeschrijving zijn ten laste van de bouwheer, niet van de burens, want zij kunnen er ten slotte niet aan doen dat er gegraven of gewerkt wordt.

De heer Bart Martens: Minister, ik ben in elk geval blij dat de verzekeringen gescheiden zijn voor de rioleringsopdrachten en voor de collectorenopdrachten. Ik heb van u begrepen dat u toch wel eens zult navragen in hoeverre het eisen van een plaatsbeschrijving effectief een reden kan zijn om bepaalde rioleringswerken niet op te nemen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Eerlingen, het is natuurlijk de vraag wie in dezen de bouwheer is. Ik ken het concrete dossier niet waarnaar wordt verwezen, maar het zou perfect kunnen dat in dat geval de gemeente de bouwheer is en aan Aquafin vraagt om op haar kosten een plaatsbeschrijving te maken. Dat is niet correct. Ik ken de specifieke situatie niet, maar ik denk dat we het dossier eens moeten opvragen en kijken wat er is fout gelopen en op basis daarvan het gesprek aangaan, zodat er geen misverstanden zijn. Daar ben ik absoluut toe bereid. Het zou kunnen dat dat aan de basis ligt van de discussie die er concreet is gevoerd.

Ik heb gewoon proberen te schetsen aan de hand van de informatie die ik heb opgevraagd bij Aquafin, hoe men daar te werk gaat. Het is zeker niet zo dat ze geen plaatsbeschrijving willen maken omdat ze niet verantwoordelijk gesteld willen worden voor eventuele schade die zou zijn ontstaan. Het is een praktijk die vanaf 2000 niet meer wordt toegepast omdat de ervaring ermee niet zo positief was en omdat het de geschillen niet oploste. Men heeft geoordeeld om op een andere manier te werken. Dat zit erachter, maar nogmaals, ik ben altijd bereid het

concrete dossier waar hier naar wordt verwezen, eens te bekijken, en op basis daarvan het gesprek verder aan te gaan.

De heer Bart Martens: Ik zal het concrete geval doorgeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■